

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XX RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

OKTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 20-son (28-oktyabr, 2026-yil).– 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 26-oktyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

PSIXOLOGIYA FANLARI

IQTIDORLI O'QUVCHILARNI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI

Rahmatova Fotima G'aniyevna

Samarqand davlat pedagogika instituti dotsenti

Email: rfotima.349@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda iqtidorli o'quvchilar rivojlanishining ijtimoiy-psixologik jihatlarini, ularning intellektual va ijodiy salohiyati, emotsional sezgirlik hamda ijtimoiy moslashuvi bilan bog'liq xususiyatlar yoritiladi. Shuningdek, oila, ta'lim muhiti va tengdoshlar bilan munosabatlarning iqtidorni namoyon etishdagi o'rnini tahlil qilinib, o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashga doir pedagogik-psixologik yo'nalishlar umumlashtiriladi.

Kalit so'zlar: iqtidorli o'quvchi, ijtimoiy-psixologik rivojlanish, intellektual salohiyat, kreativlik, emotsional sezgirlik, ijtimoiy moslashuv, individual yondashuv.

SOCIO-PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE DEVELOPMENT OF GIFTED STUDENTS

Rahmatova Fotima G'aniyevna

Associate Professor at Samarkand State Pedagogical Institute

Annotation. This thesis explores the socio-psychological aspects of gifted students' development, including their intellectual and creative potential, emotional sensitivity, and social adaptation. It also analyzes the role of the family, the educational environment, and peer relationships in fostering the manifestation of giftedness. Furthermore, the thesis summarizes pedagogical and psychological approaches aimed at supporting gifted students and promoting their individual development.

Keywords: gifted students, socio-psychological development, intellectual potential, creativity, emotional sensitivity, social adaptation, individualized approach.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ymif-y2026v2i20/n13>

O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini joriy etish, iqtidorli o'quvchilarni aniqlash va qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish hamda ularning har tomonlama rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Mazkur vazifalardan kelib chiqib, iqtidorli o'quvchilar rivojlanishining ijtimoiy-psixologik shart-sharoitlarini o'rganish alohida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Iqtidorli o'quvchilarni o'z vaqtida aniqlash va ularning intellektual hamda ijodiy salohiyatini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biridir. Iqtidorlik faqat yuqori akademik natijalar bilan cheklanmay, balki ijodiy fikrlash, muammoli vaziyatlarga mustaqil yechim topish, ichki motivatsiya hamda muayyan faoliyat turiga nisbatan chuqur qiziqish kabi xususiyatlarda ham namoyon bo'ladi. Shu bois iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash jarayonida ularning individual bilish imkoniyatlari bilan bir qatorda shaxsiy, emotsional va ijtimoiy ehtiyojlarini ham inobatga olish zarur.

Maqolaning maqsadi - iqtidorli o'quvchilar rivojlanishining asosiy ijtimoiy-psixologik xususiyatlarini ilmiy jihatdan umumlashtirish hamda ta'lim jarayonida ularning salohiyatini ro'yobga chiqarish va rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik-psixologik qo'llab-quvvatlash yo'nalishlarini aniqlashdan iborat.

Tezis dastlabki matnda keltirilgan qarashlarni nazariy tahlil qilish, mazmuniy guruhlash va umumlashtirish yondashuvlariga asoslanadi. Unda iqtidorli o'quvchilarning individual xususiyatlari hamda oila, maktab va tengdoshlar muhitining rivojlanishga ta'siri o'zaro bog'liqlikda ko'rib chiqiladi. Empirik tajriba yoki statistik ma'lumotlar taqdim etilmagani sababli xulosalar nazariy-umumlashtiruvchi xarakterga ega.

Iqtidorli o'quvchilarga xos jihatlardan biri - yuqori intellektual faollikdir. Bunday o'quvchilar yangi ma'lumotlarni tez o'zlashtirishi, murakkab savollar ustida mustaqil ishlashi va muammolarni turli nuqtayi nazardan ko'rib chiqishi mumkin. Ijodiy fikrlash esa odatiy bo'lmagan yechimlarni izlash, g'oyalarni ilgari surish va yangicha yondashuvlarni sinab ko'rishda namoyon bo'ladi. Ichki motivatsiya va tashabbuskorlik ushbu salohiyatni maqsadli faoliyatga yo'naltirishga yordam beradi.

Shu bilan birga, iqtidorli o'quvchilarning rivojlanishi doimo bir xil kechmaydi. Ayrim o'quvchilarda tanqidga nisbatan yuqori sezgirlik, muvaffaqiyatsizlikdan xavotirlanish, mukammallikka ortiqcha intilish yoki o'ziga nisbatan yuqori talablar kuzatilishi mumkin. Tengdoshlar bilan qiziqishlar va muloqot uslubidagi farqlar esa ayrim vaziyatlarda ijtimoiy moslashuvni qiyinlashtiradi. Biroq bu xususiyatlar barcha iqtidorli bolalarga birdek xos deb qaralmasligi, har bir o'quvchining individual holati alohida baholanishi zarur.

Ijtimoiy muhit iqtidorning namoyon bo'lishi va rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi muhim omildir. Ta'lim muassasasida o'quvchining qiziqishi va tayyorgarlik darajasiga mos topshiriqlar, izlanishga undovchi faoliyat hamda xatolardan o'rganishga imkon beruvchi muhit yaratilishi lozim. Haddan tashqari standartlashtirilgan talablar yoki faqat natijaga yo'naltirilgan bosim o'quvchining mustaqil fikrlashi va ijodiy faolligini cheklashi mumkin.

Oiladagi emotsional qo'llab-quvvatlash, bolaning fikrini tinglash, mustaqilligini rag'batlantirish va muvaffaqiyatsizlikni rivojlanish jarayonining tabiiy qismi sifatida qabul qilish ham muhimdir. Tengdoshlar orasida o'zaro hurmat, hamkorlik va qabul qilinish hissi esa o'quvchining ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bois pedagog, maktab psixologi va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik izchil yo'lga qo'yilishi kerak.

Iqtidorli o'quvchilarni qo'llab-quvvatlashda bir necha yo'nalish muhim hisoblanadi: birinchidan, o'quvchining qobiliyati, qiziqishi va ehtiyojlariga mos individual yondashuvni ta'minlash; ikkinchidan, zarur hollarda psixologik maslahat va emotsional ko'mak berish; uchinchidan, muloqot, hamkorlik va empatiya ko'nikmalarini rivojlantirish; to'rtinchidan, o'z his-tuyg'ularini anglash va boshqarish imkoniyatlarini kengaytirish; beshinchidan, mustaqil izlanish va ijodiy tashabbusni qo'llab-quvvatlovchi ta'lim muhitini shakllantirish.

Xulosa. Iqtidorli o'quvchilarni rivojlantirish ularning akademik natijalarini oshirish bilangina cheklanmaydi. Intellektual va ijodiy salohiyatni shaxsiy hamda ijtimoiy rivojlanish bilan uyg'un qo'llab-quvvatlash muhimdir. Buning uchun ta'lim jarayonida individual yondashuv, emotsional xavfsizlik, ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantirish va oila bilan hamkorlikka e'tibor qaratish lozim. O'quvchining kuchli tomonlarini rivojlantirish bilan birga uning ehtiyojlarini o'z vaqtida aniqlash iqtidorni barqaror va har tomonlama rivojlantirishga yordam beradi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-sonli «O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida»gi Farmoni // O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi. – 2019-yil 30-aprel. – № 06/19/5712/3034.

2. Renzulli, J. S. The Three-Ring Conception of Giftedness. Mansfield Center: Creative Learning Press, 2016.
3. Cross, T. L., Cross, J. R. Social and Emotional Development of Gifted Children. New York: Routledge, 2017.
4. Neihart, M. Academic Acceleration and Gifted Education. Minneapolis: Free Spirit Publishing, 2015. (Bibliografik ma'lumot dastlabki matndan olingan; nashr tafsilotlarini tekshirish tavsiya etiladi.)
5. Xalimova, M. V. Shaxs psixologiyasi. Iqtidorli bolalar psixologiyasi. O'quv qo'llanma. Andijon/18.11.2024

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2026-yil, oktyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 20-son (28-oktyabr, 2026-yil). – 66 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 26-oktyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.